

JERZY PRZYTYK

ur. 1946; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Oświęcim, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt "Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów", okupacja niemiecka, matka, obóz koncentracyjny, Niemcy, marsz śmierci

Ratowanie matki przez Niemców

Opowiadania matki z tego okresu to były charakteryzowane też tym, że każda historia tragiczna kończyła się jakimś bohaterskim czynem człowieka, który ją obronił. I w tym wypadku wielu Niemców. Z jednej strony w Auschwitz została kilka razy po prostu wyciągnięta z gazu przez Niemkę Orli – w tej chwili nie przypominam sobie nazwiska – która była komunistką niemiecką. Jako 17-letnia dziewczyna wylądowała w obozie w trzydziestym chyba piątym roku czy szóstym. No oczywiście po tych obozach, jak doszła do Auschwitz, to miała pozycję w ambulatorium i podobno była tak piękna, że się Mengele w niej podkochiwał. Jak mama została postawiona do selekcji, bo była chora w szpitalu, już naga stała w tej linii i opowiadanie jest to, że Orli się rozebrała i powiedziała do niego: „Jak ona idzie, to ja idę z nią”. I ocalała.

[Mama] przeszła marsz śmierci. I też dochodzi znowuż do tego jak jej życie uratował żołnierz niemiecki. Bo mimo swego kalectwa, mimo wycieńczenia szła i w pewnym momencie już postanowiła, że koniec, już nie da [rady], położyła się, a zazwyczaj Niemcy zabijali tych, co nie mogli. No i doszedł do niej taki jakiś młody chłopak z Wehrmachtu i mówi: „Wstawaj!” Ona mówi: „Już nie chcę, zastrzel mnie.” On mówi do niej: „Szkoda”, po niemiecku. I wtedy jakaś furmanka chłopska przejeżdżała obok tego szeregu więźniów i ten Niemiec ją wsadził na tą furmankę i powiedział temu chłopcu, żeby ją dowiózł do następnego punktu, gdzie się zatrzymywali. Nie pamiętam, czy dał mu kartkę czy coś. W każdym razie jak ten pan dowiózł matkę na tych sankach do tego punktu, to Niemcy czy ten zarząd myślał, że ona jakaś jest uprzywilejowana. No oczywiście dali jej jedzenie, które jej pomogło. To są przeżycia.

Data i miejsce nagrania	2018-11-17, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"